

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Івано-Франківської обласної державної адміністрації
Вище професійне училище №7 м. Калуша

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВПУ №7 м. Калуша

Володимир МЕЛЬНИК

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	Економіка будівництва
спеціальність	192 "Будівництво та цивільна інженерія"
галузь знань	19 "Архітектура та будівництво"
освітньо-професійна програма	"Будівництво та цивільна інженерія"

Викладач Оксана Ониськів

Розглянуто та схвалено

на засіданні циклової комісії

Протокол № 1 від 28.08.24

Голова ЦК Надія Шопя

Калуш

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни
2. Мета, завдання навчальної дисципліни
3. Очікувані результати навчання
4. Програма навчальної дисципліни
5. Структура навчальної дисципліни
6. Зміст навчальної дисципліни
7. Критерії оцінювання результатів навчання
8. Список рекомендованих джерел

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни “Економіка будівництва” складена відповідно до нормативної складової освітньо-професійної програми “Будівництво та цивільна інженерія” підготовки фахових молодших бакалаврів спеціальності 192 “Будівництво та цивільна інженерія” галузі знань 19 “Архітектура та будівництво” і вивчається в другому семестрі другого курсу.

Згідно з навчальним планом на вивчення дисципліни “Економіка будівництва” виділено 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 80 години (лекції - 54, практичні роботи – 16, семінарські заняття – 10, залік - 2), самостійна робота студентів – 40 годин. Програма включає три модулі: Модуль 1. Основи економіки будівництва. Собівартість, прибуток та структура основних фондів та оборотних засобів будівельних підприємств; Модуль 2. Технічне і тарифне нормування праці в будівництві. Наряди та виробничі калькуляції і кошторисна справа; Модуль 3. Курсове проектування.

Підсумковий контроль проводиться у формі семестрового заліку з урахуванням результатів поточного контролю.

2. Мета, завдання навчальної дисципліни

В наш час особливо зросла потреба економічної підготовки підрастаючого покоління на всіх етапах та рівнях освіти. Це мотивується виходом на світовий рівень вітчизняної науки і техніки, економіки та виробництва. В цих умовах особливо актуальним стає забезпечення належного рівня економічної підготовки при інтеграції освіти взагалі в світову систему в умовах побудови в Україні ринкової економіки.

Вивчення економіки, в тому числі і курсу *“Економіки будівництва”* розкриває широкі можливості для інтелектуального розвитку особистості, розвитку логічного мислення, алгоритмічної культури, прикладного моделювання ситуацій, встановлення причинно–наслідкових зв’язків. Економіка є засобом вивчення інших дисциплін: особливо предметів професійного спрямування, які потребують вмінь і навиків виконання обчислювально-розрахункових операцій.

Вихідними положеннями навчання курсу “Економіки будівництва” є:

- цілісність системи формування особистості на основі найновіших досягнень вітчизняної та зарубіжної науки;

- безперервність та наступність навчання між різними ланками всіх ступенів;
- гуманітаризація змісту навчання;
- розвиваючий характер і відповідність сучасним технологічним вимогам;
- постійний тісний зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Метою викладання дисципліни "Економіка будівництва" є надання здобувачам освіти фундаментальних знань з економіки будівництва, які дозволяють у подальшому засвоювати спеціальні дисципліни, що базуються на економічних поняттях, формування базових економічних знань для розв'язування певних прикладних економічних та інших задач у професійній діяльності; логічного і аналітичного мислення та формулювання економічних задач, вмінню застосовувати методи для дослідження економічних процесів і прийняттю оптимальних рішень та оптимізації організаційних процесів.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Економіка будівництва" є:

- знати закономірності функціонування будівельної галузі і її суб'єктів;
- вміти визначати показники ефективності діяльності будівельних підприємств будівельної галузі;
- знати економічні складові та засади організації праці в будівництві;
- знати принципи ціноутворення на будівельну продукцію і порядок складання кошторисно-інвесторської документації;
- вміти визначати основні техніко-економічні показники будівельних проектів.
- прищеплення навичок самостійного вивчення матеріалу з використанням довідкової, методичної і спеціальної літератури.

Визначаючи завдання навчання економіки будівництва необхідно враховувати потреби учнів в економічній підготовці відповідно до обраної професії.

3. Очікувані результати навчання

Вміння розробляти кошторисну документацію, проводити розрахунок та аналіз техніко-економічних показників діяльності підприємств, а також застосовувати нормативну документацію для розв'язання практичних завдань. Розраховувати трудомісткість робіт, витрати робочого часу, виробіток. Розуміти основи оплати праці, тарифної системи, преміювання. Коректно використовувати будівельну та економічну термінологію. Вміння виконувати економічні розрахунки для планування та організації

будівельних робіт, раціонально використовувати ресурси та приймати економічно обґрунтовані рішення.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Основи економіки будівництва. Собівартість, прибуток та структура основних фондів та оборотних засобів будівельних підприємств

Змістовий модуль 1. Головні поняття економіки будівництва. Економічні показники в будівництві.

Вступ. Сутність і значення економіки будівництва. Інвестиційна діяльність у капітальному будівництві. Організаційна структура та форми капітального будівництва. Собівартість продукції будівельних організацій. Основні функції прибутку та джерела його формування. Види прибутку та його розподіл. Основні поняття рентабельності та її види.

Змістовий модуль 2. Класифікація і структура основних фондів та оборотних засобів.

Класифікація і структура основних фондів будівельних організацій. Облік і види зносу основних фондів будівельних організацій. Методи нарахування амортизації. Структура оборотних засобів. Джерела утворення оборотних засобів. Нормативна потреба в оборотних засобах. Ефективність використання оборотних засобів.

Модуль 2.

Технічне і тарифне нормування праці в будівництві. Наряди та виробничі калькуляції

Змістовий модуль 1. Нормування праці та планово-розрахункова документація підприємства

Нормування праці та його значення. Особливості встановлення норм та нормативів праці на будівельних підприємствах. Робочий час та його види. Визначення затрат робочого часу. Тарифна система оплати праці та її основні складові. Організація оплати праці. Управління праці в будівництві. Складання та оформлення планів-завдань і табеля обліку робочого часу. Складання калькуляції трудових затрат і заробітної плати.

***Змістовий модуль 2. Види і характеристика основної кошторисної документації.
Структура та порядок визначення кошторисної вартості будівництва.***

Локальні кошториси. Об'єктні кошториси. Зведені кошторисні розрахунки. Види кошторисних нормативів та програм. Структура кошторисної вартості будівництва. Порядок розрахунку прямих витрат. Порядок розрахунку загальновиробничих витрат.

Модуль 3.

Курсове проєктування

Змістовий модуль 1. Курсове проєктування проєкту виконання робіт.

Видача завдання на курсовий проєкт. Опис економічних перспектив в будівельній галузі. Складання відомості об'ємів робіт . Складання наряду завдання. Оформлення таблицю обліку робочих. Розрахунок розподілу зарплати робітників. Описання кошторисної документації

Змістовий модуль 2. Курсове проєктування проєкту організації робіт.

Складання локального кошторису на загально будівельні роботи. Складання об'єктного кошторису будівництва. Розрахунок техніко-економічних показників проєкту.

5. Структура навчальної дисципліни

Назва модуля/теми	Кількість годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
Модуль 1 Основи економіки будівництва. Собівартість, прибуток та структура основних фондів та оборотних засобів будівельних підприємств	39	18	-	6	15
Змістовий модуль 1. Головні поняття економіки будівництва. Економічні показники в будівництві.	15	6	-	2	7
Змістовий модуль 2. Класифікація і структура основних фондів та оборотних засобів.	24	12	-	4	8
Модуль 2. Технічне і тарифне нормування праці в будівництві. Наряди та виробничі калькуляції і кошторисна справа	47	12	16	4	15
Змістовий модуль 1. Нормування праці та планово-розрахункова документація підприємства.	27	7	10	2	8
Змістовий модуль 2. Види і характеристика основної кошторисної документації. Структура та порядок визначення кошторисної вартості будівництва.	20	5	6	2	7
Модуль 3. Курсове проєктування	34	24	-	-	10
Змістовий модуль 1. Курсове проєктування проєкту виконання робіт	11	6	-	-	5
Змістовий модуль 2. Курсове проєктування проєкту організації робіт	23	18	-	-	5
Разом за 5 курс	120	54	16	10	40

6. Зміст навчальної програми

№ з/п	Зміст заняття	К-ть год.			
		Лекції	ПР	Семінарські	Залік
1	2	3	4	5	6
1	Вступ. Сутність і значення економіки будівництва	1			
2	Інвестиційна діяльність у капітальному будівництві	1			
3	Організаційна структура та форми	1			

	капітального будівництва				
4	Семінарське заняття 1. «Економіка будівельної галузі та її місце в ринковій економіці»			2	
5					
6	Собівартість продукції будівельних організацій.	1			
7	Основні функції прибутку та джерела його формування. Види прибутку та його розподіл.	1			
8	Основні поняття рентабельності та її види	1			
9	Класифікація і структура основних фондів будівельних організацій	2			
10					
11	Облік і види зносу основних фондів будівельних організацій	2			
12					
13	Методи нарахування амортизації	1			
14	Семінарське заняття 2. «Основні фонди на будівництві: машини, обладнання, амортизація»			2	
15					
16	Структура оборотних засобів	2			
17					
18	Джерела утворення оборотних засобів	2			
19					
20	Нормативна потреба в оборотних засобах	1			
21	Ефективність використання оборотних засобів	1			
22	Семінарське заняття 3 «Сутність та значення оборотних засобів»			2	
23					
24	Модульна контрольна робота	1			
25	Нормування праці та його значення	1			
26	Особливості встановлення норм та нормативів праці на будівельних підприємствах	1			
27	Робочий час та його види. Визначення затрат робочого часу	1			
28	Практична робота №1. «Визначення норми виробітки робітника і машини. Визначення процентного підвищення або пониження продуктивності праці»		2		
29					
30	Семінарське заняття 4. «Види норм праці»			2	
31					
32	Тарифна система оплати праці та її основні складові	1			
33	Організація оплати праці. Управління праці в будівництві	1			
34	Практична робота №2. «Розподіл заробітної плати між членами бригади»		2		
35					
36	Практична робота №3. «Визначення заробітної плати»		2		
37					
38	Складання та оформлення планів-завдань і таблиця обліку робочого часу	1			
39	Складання калькуляції трудових затрат і	1			

	заробітної плати				
40	Практична робота №4. «Оформлення наряду і табеля виходу працівників»		2		
41					
42	Практична робота №5. «Складання калькуляції витрат праці і зарплати»		2		
43					
44	Локальні кошториси. Об'єктні кошториси	1			
45	Зведені кошторисні розрахунки	1			
46	Види кошторисних нормативів та програм	1			
47	Структура кошторисної вартості будівництва	1			
48	Порядок розрахунку прямих витрат. Порядок розрахунку загальновиробничих витрат	1			
49	Практична робота №6. «Складання локального кошторису»		2		
50					
51	Практична робота №7. «Складання об'єктного кошторису»		2		
52					
53	Практична робота №8. «Складання зведеного кошторису»		2		
54					
55	Семінарське заняття 5. «Види кошторисів»			2	
56					
57	Видача завдання на курсовий проєкт	1			
58	Опис економічних перспектив в будівельній галузі	1			
59	Складання відомості об'ємів робіт	1			
60	Складання наряду завдання. Оформлення табелю обліку робочих.	1			
61	Розрахунок розподілу зарплати робітників.	1			
62	Описання кошторисної документації	1			
63	Складання локального кошторису на загальнобудівельні роботи				
64		4			
65					
66					
67	Складання об'єктного кошторису будівництва				
68		4			
69					
70					
71	Розрахунок техніко-економічних показників проєкту				
72		4			
73					
74					
75	Перевірка та допуск до захисту курсового проєкту	2			
76					
77	Захист курсового проєкту	2			
78					
79	Залік				2
80					

7. Критерії оцінювання

Бали		Знає	Уміє
1	Початковий	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами, реченнями.	Здобувач освіти вміє на елементарному рівні розпізнавати і відтворювати окремі факти, об'єкти, що позначаються окремими словами і реченнями. Має низький рівень знань про економіку будівництва.
2		Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.	Здобувач освіти вміє відтворити знання про економіку будівництва на елементарному рівні.
3		Здобувач освіти знає матеріал на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Здобувач освіти з допомогою викладача здатен відтворити навчальний матеріал, виконати частину простих завдань.
4	Середній	Здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. Знає суть і завдання предмета.	Здобувач освіти має обмежений обсяг навичок роботи, здатний користуватися підручником, з допомогою викладача відтворює значну частину навчального матеріалу.
5		Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий. Має поняття про економіку будівництва, її види і цілі досягнення.	Здобувач освіти здатний з допомогою викладача логічно відтворити значну його частину. На середньому рівні може виконати завдання за отриманими знаннями з даного предмета.
6		Здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і уміння основних понять економіки будівництва.	Здобувач освіти з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.
7	Достатній	Здобувач освіти знає вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, контролює власні навчальні дії. Знає утвердження певних тверджень.	Здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на утвердження певних тверджень.

Бали		Знає	Уміє
8		Здобувач освіти знає програмовий матеріал на рівні узагальнення, систематизації інформації під керівництвом учителя, на рівні контролю власної діяльності з виправленням помилок на підтвердження певних понять економіки будівництва.	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних понять економіки будівництва під керівництвом викладача.
9		Здобувач освіти вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, знає розв'язок задач в стандартних ситуаціях, має широкі загальні та базові теоретичні знання.	Здобувач освіти самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу. Усвідомлено користується довідковою інформацією. Припускається несуттєвих помилок, які може виправити.
10		Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, вміє усвідомлено застосовувати нову інформацію обсягом, передбаченим програмою. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, які поставив викладач.	Здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності. Самостійно знаходить джерела інформації та використовує їх відповідно до цілей.
11	Високий	Здобувач освіти має початкові творчі здібності, знає цілі власної навчальної діяльності, має підприємницьку ідею, знаходить джерела інформації і знає їхнє застосування для економіки будівництва.	Здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, визначаючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує особисту життєву позицію.
12		Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом, вільно висловлює думки, аналізує і узагальнює матеріал, використовує додаткові джерела знань, зіставляє набуті теоретичні знання із реальними життєвими фактами, планує	Здобувач освіти виявляє творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Має значні конкретні практичні і теоретичні навички, продуктивно застосовує їх; виконує

Бали	Знає	Уміє
	особисту навчальну діяльність, оцінює результати власної роботи, виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили.	практичні завдання на високому рівні.

8. Список рекомендованих джерел

1. Економіка будівельного підприємства: підручник / авт. кол.: Т.О. Окландер, І.А. Педько та ін. К.: Центр учбової літератури, 2018. – 363 с.
2. Економіка підприємництва: підручник/ під ред д.е.н., проф. Фролової Л.В.: Бондаренко М.О. – Одеса: ОНПУ, 2020. – 708 с.
3. Степанов І.С. Економіка будівництва: Підручник. Посилання за електронною адресою: https://stud.com.ua/18975/ekonomika/ekonomika_budivnitstva
4. Гнатченко Є.Ю. Економіка будівництва: конспект лекцій. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2018. – 63 с.
5. Світлична Т.І. Економіка і організація діяльності будівельного підприємства: конспект лекцій. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2016. – 37 с.
6. Економіка будівництва: конспект лекцій / уклад. В.С. Оласюк – Любешів: Любешівський технічний коледж Луцького НТУ, 2015. – 73 с.
7. Економіка проектування в будівництві: навчальний посібник/ А.Ф.Гойко та ін. – К.: КНУБА, 2015. – 236 с.
8. Серьогіна Н.В. Методичні вказівки до практичних занять та виконання індивідуального завдання з дисципліни «Економіка будівництва» для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальностей 075 «Маркетинг» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Одеса: ОДАБА, 2020. – 66 с.
Допоміжні джерела інформації
9. Рогожин П.С., Гойко А.Ф. Економіка будівельних організацій. – К.: Видавничий дім «Скарби», 2007. – 448 с.
10. Губар Л.С. Економіка будівництва. К: Аграрна освіта, 2014. – 560 с.
11. ДСТУ Б Д.1.1-1 2013 Правила визначення вартості будівництва. Київ, Мінрегіон України, 2013. 96 стор.
12. ДСТУ Б Д.1.1-2 2013 Настанова щодо визначення прямих витрат у вартості будівництва. Київ, Мінрегіон України, 2013. 24 стор.
13. ДСТУ Б Д.1.1-3 2013 Настанова щодо визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва. Київ, Мінрегіон України, 2013. 40 стор.

- 14.ДСТУ Б Д.1.1-4 2013 Настанова щодо визначення вартості експлуатації будівельних машин та механізмів у вартості будівництва.Київ, Мінрегіон України, 2013. 29 стор.
- 15.ДСТУ Б Д.1.1-5 2013 Настанова щодо визначення розміру коштів на титульні тимчасові будівлі та споруди і інші витрати у вартості будівництва. Київ, Мінрегіон України, 2013. 62 стор.
- 16.ДСТУ Б Д.1.1-6 2013 Настанова щодо розроблення ресурсних елементних кошторисних норм на будівельні роботи. Київ, Мінрегіон України, 2013. 45 стор.
- 17.ДСТУ Б Д.1.1-7 2013 Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво. Київ, Мінрегіон України, 2013. 54 стор.
- 18.ДСТУ Б Д.1.1-9 2013 Настанова щодо визначення вартості та трудомісткості робіт з перевезення будівельних вантажів власним автомобільним транспортом будівельних організацій при складанні договірної ціни та проведенні взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт. Київ, Мінрегіон України, 2013. 59 стор.. 19.Елементні кошторисні нормативи: РЕКН на будівельні роботи (ДБН Д.2.2.-1999); РЕКНМО на монтаж обладнання (ДБН Д.2.3.-1999); РККНЕМ експлуатації будівельних машин і механізмів (ДБН Д.2.7.-2000)

Додаткові джерела

1. ДБН та ДСТУ щодо ціноутворення і кошторисних норм.
2. Підручники з інвестиційного менеджменту, фінансів підприємств.
3. Монографії з управління будівельними проектами.
4. Наукові статті з питань інновацій та цифровізації у будівництві.

Методичне забезпечення

Електронні ресурси:

1. *Офіційні сайти:*
 - Мінрегіон України (нормативна база у сфері будівництва)
 - ДП «Держбудекспертиза» (кошторисні норми)
 - Державна служба статистики України (статистика у будівництві)
2. Електронні бібліотеки (EBSCO, SpringerLink, Наукова бібліотека НБУВ)
3. Онлайн-курси (Prometheus, Coursera – економіка та управління проектами)